

POROČILO

O IZVEDENIH AKTIVNOSTIH IZ STRATEŠKEGA NAČRTA DOSTOPNOSTI MESTNE OBČINE NOVA GORICA V LETU 2020

Nova Gorica, april 2021

UVOD

Mestna občina Nova Gorica se je vključila v projekt »Občina po meri invalidov« predvsem zaradi potrditve, da se aktivnosti na področju izboljšanja položaja invalidov v mestni občini odvijajo v pravo smer. V ta namen je mestna občina imenovala svet za invalide, pripravila analizo položaja invalidov v mestni občini in Akcijski načrt občine po meri invalidov 2012 – 2015. Pod budnim očesom Zveze delovnih invalidov Slovenije, smo leta 2012 listino tudi pridobili. S pridobitvijo listine, se je naše delo in oranje ledine na področju izboljšanja položaja invalidov šele začelo.

Izvajanje akcijskega načrta 2012-2015 je temeljilo na upoštevanju različnosti potreb občanov, načrtnemu razvijanju, vzpodbujanju in realizaciji dejavnosti ter ukrepov, ki so bistveno prispevali k večji kvaliteti osebnega življenja vseh invalidov in njihovih družin. Ker se je z zaključkom izvajanja akcijskega načrta izkazalo, da je takšen načina dela in sodelovanja z invalidskimi organizacijami v lokalni skupnosti doprinesel k izboljšanju dela in življenja invalidov, smo se lotili izvajanja drugega Akcijskega načrta občina po meri invalidov 2016-2019. Občutno je bilo opaziti, da je izvajanje tega akcijskega načrta, ki je v sami miselnosti in delu na področju invalidske problematike v mestni občini, predvsem v povezavah med civilno družbo, javnimi zavodi, inštitucijami in občino, doprineslo pomembne rezultate. Utrdilo se je medsebojno sodelovanje invalidskih organizacij ter njihovo sodelovanje z ostalimi organi ter ustanovami v lokalni skupnosti. Vse večje je vključevanje invalidov in invalidskih organizacij k razpravam in delavnicam za pripravo strategij in dolgoročnih projektov lokalne skupnosti.

Ker je bilo na vseh področjih opaziti, da so invalidi vključeni v obravnavo različnih problematik z možnostjo konstruktivnega in enakopravnega prispevanja k življenju v lokalni skupnosti, smo se odločili, da na področju invalidov naredimo korak dlje in aktivnosti v okviru listine Občina po meri invalidov, usmerimo v pripravo strateškega dokumenta na področju dostopnosti. Strateški načrt dostopnosti Mestne občine Nova Gorica (v nadaljevanju SND), je bil sprejet 21.11.2019 in opredeljuje kako naj občina v bodoče rešuje težave z dostopnostjo do javnih ustanov in storitev za vse, ki imajo težave z dostopom do prostora, informacij in storitev (ne samo za invalide). SND sledi načelom, ki jih je občina prevzela s sodelovanjem v projektu Občina po meri invalidov.

Dostopnost do prostora vključuje Smernice za zagotavljanje dostopnosti na javnih površinah, ki so sprejete v skladu z 22. členom Gradbenega zakona, ki predvideva, da lahko občina, če se dogovori z invalidskimi organizacijami nekoliko zniža zahteve za dostopnost zunanjih javnih površin, ki so zapisane v zakonodaji. V zameno za znižanje nekaterih zahtev (kot je npr. nameščanje taktilnih oznak v vaseh in naseljih, kjer te niso potrebne), se občina zaveže, da bo namenjala določena sredstva odpravljanju ovir tam, kjer je to bolj nujno, ter vključevala invalidske organizacije v postopke projektiranja javnih površin tako, da bo mogoče najti dobre rešitve, primerne za vse uporabnike.

Dostop do informacij je za uspešno rabo javnih storitev in sodelovanje v procesih v družbi zelo pomemben in za ljudi z oviranostmi največkrat tudi zelo težaven. Dostopnost informacij povezuje različna področja, od informacijske tehnologije do oblikovanja proizvodov in načrtovanja prostora ter procesov, ki potekajo v njem. Tako je tema dostopnosti informacij neločljivo povezana z dostopnostjo prostora in dostopnostjo storitev. Težave z dostopom do informacij imajo predvsem ljudje z okvarami sluha in/ali vida ter ljudje z motnjami v duševnem razvoju, pa tudi ljudje z raznimi kognitivnimi okvarami, slabim spominom, motnjami branja, po poškodbi glave itd.

Pri zagotavljanju dostopnosti do storitev za ljudi z okvarami vida in/ali sluha ter ljudi z motnjo v duševnem razvoju je predvsem pomembno izobraževanje in usposabljanje zaposlenih, ki stopajo v stik s strankami. V sklopu priprave SND je bila v septembru 2019 zainteresirani javnosti predstavljena vsebina SND, predvsem pa kaj naj bi SND pomenil za mestno občino in kaj naj bi za doseganje boljše dostopnosti storitev naredili na posameznih ustanovah. Dostopnost storitev

pomeni tudi spodbujanje razvoja in zagotavljanje kontinuiranega izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanje za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti.

Mestna občina se je s sprejemom SND zavezala, da bo pripravila akcijski načrt izvajanja ukrepov iz SND za prihodnja štiri leta. Priprava akcijskega načrta je bil zelo velik izziv, saj smo ga usklajevali in dopolnjevali skoraj celo leto. Pri tem nam ni bila v pomoč razglsitev epidemije, ki je koordiniranje in pripravo akcijskega načrta dodatno otežila. Zaradi navedenega je bil Akcijski načrt dostopnosti na mestnem svetu Mesnte občine Nova Gorica potrjen 11.3.2021 in velja za obdobje 2021-2024. Glede na to, da smo kljub vsemu v letu 2020 izpeljali kar nekaj aktivnosti in ukrepov iz SND, smo pripravili Poročilo o izvedenih aktivnosti iz Strateškega načrta dostopnosti Mestne občine Nova Gorica za leto 2020. Poročilo je nastalo v sodelovanju vseh občinskih služb, javnih zavodov katerih ustanoviteljica je Mestna občina Nova Gorica, invalidskih organizacij ter drugih vladnih in nevladnih organizacij. Poročilo je sestavljeno iz treh poglavij: dostopnost do prostora, dostopnost do informacij ter dostopnost do storitev.

1. POGlavJE: DOSTOPNOST DO PROSTORA

DOSTOPNOST PROSTORA: Poglavje se nanaša na vse t.i. posege v prostor, ki jih izvaja Mestna občina Nova Gorica (vključno z vsemi organi in javnimi podjetji, katerih (so)-ustanoviteljica je) in koncesionarji, katerim je Mestna občina prenesla s koncesijo določene naloge. Najprej so opisani postopki oziroma aktivnosti, ki jih morajo izvesti nosilci posameznih nalog na področju prostora, da zagotovijo skladnost posegov s SND MONG ter posebna orodja, ki jih pri tem lahko uporabljajo.

Posege v prostor v tem poglavju delimo na:

1. TRAJNE POSEGE (novogradnje, rekonstrukcije, vzdrževalna dela, odstranitev objekta, spremembe namembnosti)
2. ZAČASNE UREDITVE (preusmeritve prometa v času zapore ceste, izdaja dovoljenj za posebne rabe prostora, začasne ureditve v času trajanja prireditev)
3. OPREMLJANJE PROSTOROV IN SELITVE (opremljanje prostorov v javni rabi, selitve javnih storitev v druge lastne ali najemniške prostore)

V nadaljevanju so predstavljene izvedene aktivnosti v letu 2020.

Poglavje SPLOŠNO:

V postopku priprave sprememb OPN smo kot strokovno podlago, ki jo je potrebno upoštevati vključili tudi SND

1 . Trajni posegi:

Ureditev dostopnosti za funkcionalno ovirane osebe za objekt Turistično informacijski center oz. Center trajnostne mobilnosti v Novi Gorici. Izvedena je bila ureditev prostora na način, da je dostopna za vse. Dostop za gibalno ovirane osebe je bil urejen iz zadnje strani objekta. Vhod v prostore iz ulice je bil urejen primerno za slabovidne osebe. Dostop do objekta je bil v povezavi z ureditvijo prehoda čez Kidričevo opremljen s taktilnimi oznakami.

Ureditev prehoda za pešce in kolesarje na Kidričevi ulici med mestno hišo in Bevkovim trgom - ustrezna ureditev klančin in vodenja za slepe in slabovidne (projektna dokumentacija in izvedba). Prehod za pešce je bil višinsko prilagojen za lažji prehod ceste in izvedene so bile taktilne oznake na prehodu. V letu 2020 je bila pripravljena projektna dokumentacija, izvedba pa se je zaključila v začetku leta 2021.

Prenova sanitarnih prostorov v prostorih Ekscentra (bivši Daimond) z ureditvijo sanitarnih prostorov za invalide. Sanitari prostori v stavbi so bili predelani tako, da so primerni tudi za invalide.

Vzpostavitev dvigala v prostorih Ekscentra (bivši Daimond) – zamenjava tovornega dvigala za osebno dvigalo, prilagojeno tudi gibalno oviranim osebam ter slepim in slabovidnim

Ureditev prehoda za pešce na Lemutovi ulici – ureditev je bila izvedena za zagotavljanje varne poti v šolo. V okviru ureditve se je vzpostavilo območje omejene hitrosti (30 km/uro), trapezna ploščad in dve grbini. Prehod za pašce je višinsko urejen tako, da je dostopen in prehodni tudi za gibalno ovirane osebe.

Ureditev skupnega prometnega prostora pred Osnovno šolo Šempas z namenom izboljšanja peš dostopa do šole. Celotno območje pred osnovno šolo je bilo urejeno kot skupni prometni prostor, ki je v vseh smereh dostopen tudi za gibalno ovirane osebe.

Obnova parkirišča na Rutarjevi ulici (prilagoditev pločnikov). Prehodi na pločnikih so bili urejeni (spuščeni), da je omogočeno prehajanje tudi gibalno oviranim osebam.

Ureditev pločnika na Sedejevi ulici: izdelan je načrt za ureditev dostopov za slepe in slabovidne na Sedejevi ulici v Novi Gorici. Prehodi na pločnikih so bili urejeni (spuščeni), da je omogočeno prehajanje tudi gibalno oviranim osebam.

Obnova telovadnice pri Osnovni šoli Frana Erjavca v okviru katere je bil urejen primeren dostop za gibalno ovirane osebe (projekt začel v letu 2020 in končan v začetku leta 2021)

Celostna presoja dostopnosti upravne stavbe MONG s predlogi ukrepov za izboljšanje dostopnosti. Celostna presoja je obsegala presojo dostopnosti vseh prostorov do katerih dostopa javnost (prostori mestne uprave, upravne enote, stanovanjskega sklada, AJPES-a, inšpektorati...). Celostno presojo dostopnosti je izdelal Zavod DOSTOP in je skladna s SND ter veljavno zakonodajo s področja invalidov. Celostna presoja dostopnosti vsebuje presojo ustreznosti objekta in komunikacijskih ukrepov za osebe z gibalno in senzorično oviranostjo ter predlog ukrepov za izboljšanje dostopnosti za funkcionalno ovirane osebe.

Dejavnost Društva za pomoč osebam s posebnimi potrebami Stara Gora je bila zaradi epidemije, močno okrnjena. Zaradi slednjega so bile tudi aktivnosti za proučitev možnosti in stališč glede ureditve poti do VDC in Oddelka za invalidno mladino in rehabilitacijo Stara Gora nekoliko zapostavljene. Občinska cesta, ki se priključi na državno cesto v Rožni Dolini je bistvenega pomena za pot invalidov vseh vrst, ki se gibljejo sami ali s pomočjo varuhov. Na območju Stare Gore, kjer je več objektov za invalide vseh vrst, je velika oviranost prav na tej povezavi, saj pot ni varna za dostop niti s prevoznimi sredstvi, ker je pot preozka za povečan promet, ki se je zgodil v zadnjem času. Dejavnost se je razširila in s tem se je povečal tudi promet s prevoznimi sredstvi. Za invalide, ki se po cesti vozijo z invalidskimi vozički sami ali s spremstvom je pot zelo nevarna. Pogovori za ureditev poti bi morali potekati med VDC Nova Gorica, Splošno bolnišnico Šempeter pri Gorici, predstavniki Mestne občine Nova Gorica in s pristojnimi državnimi institucijami. Pogovori pa so odpadli zaradi epidemije. Zbližati se bodo morala stališča obeh ustanov, ki delujejo na tem območju s proučitvijo možnosti razširitve ceste in umestitve pasu za pešce. Problematiko ureditve poti za invalide do Stare Gore je Društvo za pomoč osebam s posebnimi potrebami predstavilo v medijih ter Svetu invalidov MONG.

Za urejanje problematike je MONG pristopila z ukrepi, ki so bili izvedljivi v kratkem času in se nanašajo na spremenjen prometni režim: vzpostavljeno je bilo območje omejene hitrosti (30 km/uro) in postavljeni prometni znaki, ki opozarjajo na prisotnost invalidov na cesti. V letu 2020 je MONG pristopila k rekonstrukciji dela ceste, od odcepa državne ceste do drugega desnega odcepa v dolžini cca. 360 m, v okviru katere se bodo urejale posebne površine za pešce.

2. Začasne ureditve

3. Opremljanje prostorov in selitve

Društvo PO-MOČ je v letu 2020 najelo nove delovne prostore, ki omogočajo dostopnost tudi gibalno oviranim uporabnikom. Novo najete prostore je društvo opremilo z vso potrebno informacijsko komunikacijsko strukturo ter z opremo in interijerjem za pisarniško dejavnost, še važnejše pa za dejavnost delavnic in izobraževanja.

2. POGLAVJE: DOSTOPNOST DO INFORMACIJ

DOSTOPNOST INFORMACIJ: Poglavje zajema postopke oziroma protokole, ki jih izvajalci oz. vodje projektov upoštevajo, z namenom, da bodo čim lažje in čim bolj učinkovito zagotovili izpolnjevanje zavez iz SND. Vodja projekta preveri, za kateri tip objekta/projekta/naloge gre in v skladu s tem izvede aktivnosti, predlagane v protokolu. Opisani so tudi ukrepi, ki pripomorejo k izboljšanju dostopa do informacij.

V nadaljevanju so predstavljene izvedene aktivnosti v letu 2020.

Aktivnosti MONG:

Izvedba dveh informacijskih tabel o znamenitostih kraja Šempas prilagojene za slepe in slabovidne, ki so postavljene na javnih površinah v Šempasu (na fasadi Kulturnega doma in na javni površini ob glavni cesti). Informacijske table so bile postavljene v okviru projekta »Dostopnost dobrin in storitev za ranljive skupine na podeželju« in so dostopne vsem ranljivim skupinam. Poleg tega so bile tudi oblikovane in tiskane nove razglednice kraja Šempas v nakladi 2500 kom z napisom kraja v Braillovi pisavi.

V Goriški knjižnici Franceta Bevka Nova Gorica so se leta 2017 lotili zahtevnega in obsežnega projekta celostne prenove signalizacije, s katero želijo knjižnico še bolj približati uporabnikom ter vzpodbuditi njihovo samostojnost pri uporabi knjižničnega gradiva in storitev. Nova signalizacija upošteva uporabnike s posebnimi potrebami, to je senzorno ovirane uporabnike z bralno napisovalnimi težavami (večji napisi, kontrast, uporaba piktogramov, poravna besedila, nebleščavost ...). Pri tem upoštevajo smernice in ugotovitve kolegice Polone Palčič v magistrskem delu: *Prilagoditev signalizacije v splošni knjižnici osebam z disleksijo (2013)*. Signalizacijo sprti dopolnjujemo in prilagajamo trenutnim potrebam.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica je z Mestno občino Nova Gorica iskalo možnosti za izvedbo vzdrževalnih del na treh ozvočenih semaforjih in sicer v križišču pri Eda centru (Delpinova, Erjavčeva ulica), na ozvočenem semaforju prehoda za pešce iz Avtobusne postaje proti Bevkovemu trgu (spomenik Edvarda Rusjana) in križišču pri Hrastu. Vzdrževalna dela na semaforjih pri Eda Centru in spomeniku Edvarda Rusjana so bila izvedena. Pri Hrastu pa sanacija zaradi tako imenovanega zelenega vala ni bila možna.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica je v letu 2020 prilagodilo svojo spletno stran, da je v celoti dostopna slepim in slabovidnim. Prilagoditev je brezplačno izvedlo podjetje Arctur d.o.o. iz Nove Gorice.

UNITRI Nova Gorica ima sedež v najemni pisarni Krajevne skupnosti Nova Gorica, Erjavčeva 4, ki je v pritličju. Vse dejavnosti se izvajajo v najemnih prostorih na več lokacijah v mestu. Pred stavbo je ustrezna usmerjevalna tabla. V predprostoru pisarne sedeža UNITRI je oglasna deska z ustrezno oblikovanimi obvestili. Tekoče objave dejavnosti so dostopne na spletni strani in FB strani. Za lažje razumevanje in slišnost so bili v letu 2020 nabavljeni prenosni mikrofoni in ozvočenje.

Spletna stran Društva PO-MOČ je že dlje časa v izdelavi. Stran še ni zaživela, je v fazi testiranja in bo sledila tudi smernicam za lažjo dostopnost do informacij (za slepe in slabovidne).

Društvo za pomoč osebam s posebnimi potrebami je v letu 2020 zaznalo pomanjkanje izmenjave informacij med VDC Stara Gorca in Oddelkom za invalidno mladino.

ŠENT je v letu 2020 izvedel pet usposabljanj za zaposlene. Cilj usposabljanj je bil usposobiti zaposlene, da znajo ustrezno komunicirati z osebami z oviranostmi, primerno posredovati

informacije, poznajo uporabo pripomočkov, ki so na voljo v ustanovi in tako vplivajo na izboljšanje dostopnosti storitev.

3. POGlavJE: DOSTOPNOST DO STORITEV

DOSTOPNOST STORITEV: V tem delu so opredeljeni vsi ukrepi, ki pripomorejo k izboljšanju dostopnosti storitev. V skladu s SND MONG so ukrepi razdeljeni v sedem poglavij.

1. Ozaveščanje in informiranje javnosti o invalidski problematiki, usposabljanje strokovnega osebja

Naloga ozaveščanja in informiranja javnosti o invalidski problematiki se izvaja že od samega začetka pridobitve listine Občina po meri invalidov in predstavlja nalogo, ki se bo izvajala tudi v Akcijskem načrtu dostopnosti 2021 -2024. V upravi MONG smo informirali javnost o posebnih dogodkih in aktivnostih s tega področja, in sicer v sporočilih za javnost, preko spletne strani in facebook profila MONG. Spletna stran MONG ostaja prilagojena invalidom s senzoričnimi omejitvami vida in sluha. V letu 2020 je bilo informiranje vseh prebivalcev še toliko bolj pomembno zaradi epidemije, ki je krojila naš vsakdan. Na naši spletni strani smo oblikovali poseben zavihek z naslovom Koronavirus - Info, v katerem so se zbirale vse ključne informacije o razvoju dogodkov, povezanih s širjenjem okužbe, in navodili samozaščitnega ravnanja. Spletni povezavi je sledila elektronska knjižica, kjer so bile zbrane vse ključne informacije in navodila za občanke in občane, sprejete na državni in lokalni ravni. S tem smo želeli ljudem pomagati, da bodo na enem mestu v pregledni obliki našli vse najpomembnejše informacije, povezane s koronavirusom in ukrepi. Informacije so bile objavljene v elektronski obliki, kar je omogočalo, da smo jih glede na dnevno dogajanje in sprejemanje novih ukrepov redno dopolnjevali. Knjižica v tiskani obliki je bila razdeljena tudi po gospodinjstvih. V word obliki pa smo jo posredovali tudi Medobčinskemu društvu slepih in slabovidnih Nova Gorica, da jo je v prilagojeni in lažje berljivi obliki posredoval članom.

Drugi val epidemije je občutke stiske, strahu in negotovosti še poglobil. Vzpostavljen je bil nacionalni Telefon za psihološko podporo prebivalcem ob epidemiji COVID-19. Telefon je namenjen vsem, ki se želijo z nekom pogovoriti o občutkih in strahovih. Strokovno pomoč nudijo izkušeni psihologi, psihoterapevti in drugi strokovnjaki s področja duševnega zdravja 24 ur na dan, vse dni v tednu. Poleg nacionalne telefonske številke, smo na naši spletni strani na povezavi Koronavirus – info vzpostavili poseben zavihek Psihosocialna pomoč, kjer so zbrane vse telefonske številke organizacij, ki psihosocialno pomoč nudijo v lokalnem okolju (Center za krepitev zdravja, Zavod Karitas Samarijan, ŠENT, Ozara, Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško, Slovensko združenje za preprečevanje samomora – Center za psihološko svetovanje Posvet, Hospic - Sočutni telefon Območni odbor Severna Primorska, Društvo Projekt Človek (Sprejemni center Piran - enota Nova Gorica), FUDŠ v sodelovanju s Kognitivnim vedenjskim svetovanjem Slovenije – KVS Slovenije, Družinski center Sveta Gora – Center SKUPAJ).

Center za socialo delo Severna Primorska je 13.10.2020 organiziral strokovni posvet »Osebna asistenca in varstvo invalidov« za predstavnike institucij s področja sociale, zdravstva, občin ter NVO iz območja Goriške regije, pripravil zloženke »Varstvo invalidov« s ključnimi informacijami glede uveljavljanja pravic invalidov na CSD ter pridobil načrt dostopnosti do CSD s strani zavoda Dostop.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica si je tudi v letu 2020 prizadevalo, da o problematiki slepih in slabovidnih obvešča in informira javnost preko spletne strani, facebooka in različnih medijev. V dvorani v Šempasu je bil krajanom predstavljen projekt Dostopno podeželje (Las v objemu sonca) o dostopnosti za funkcionalno ovirane osebe.

Varstveno delovni center Nova Gorica je sodeloval z Društvom Tačke pomagačke. Terapevtski pari so obiskovali tako uporabnike z motnjo v duševnem razvoju kot osebe po poškodbi glave, srečanja so potekala večkrat mesečno.

Društvo PO-MOČ v okviru konzorcija javnih in nevladnih organizacij s področja sociale in zdravstva že vrsto let vodi Skupno informacijsko pisarno (SIP) za področje sociale in zdravstva, v okviru katere so tudi drugi konzorcijski partnerji izvajali različne aktivnosti namenjene informiranju javnosti o invalidski problematiki. Sodelovali so pri izobraževalnem sklopu o demenci, ki ga je organiziralo Društvo GO - Spominčica, razdeljevali barvne pentlje ob svetovnem dnevu duševnega zdravja, AIDS-a, ob svetovnih obeležjih za »ženske« in »moške« rake, ob dnevu samomorilnosti, ...

Zaradi protikoronskih ukrepov konzorcijski partner Društvo ko-RAK.si ni mogel izpeljati javne prireditve (festivala) *Tek in Hoja za upanje*, ki jo vsako leto organizira z namenom osveščanja javnosti o preventivi raka, so pa zato skupaj sodelovali pri prižiganju lučk med božičnimi in novoletnimi prazniki (projekt MONG – poganjanje koles ustvarja elektriko za osvetlitev prazničnih smrek). Izvedli so tudi sestanek konzorcijskih partnerjev, kjer je bil predstavljen program osebne asistencе. Društvo PO-MOČ od 1. 8. 2019 izvaja program osebna asistencа. V letu 2020 so osebno asistenco izvajali za 16 uporabnikov, ob tem pa zaposlili 40 osebnih asistentov ter strokovno vodjo. Vse zaposlitve so sklenjene za nedoločen čas.

Za njihove osebne asistente, uporabnike in svojce so organizirali:

- osnovno usposabljanje za osebne asistente, uporabnike in svojce,
- predavanje o ortopedskih pripomočkih, opremi in prilagoditvi prostora gibalno in senzorno oviranim
- predavanje z naslovom nega, transfer in hranjenje
- predavanje o COVID-19, cepljenju in zaščitni opremi.

ŠENT je izvedel:

- mednarodno konferenco: *»Pravična razdelitev sredstev za duševno zdravje, Primerjava med državami EU«* v okviru projekta EZTS GO. Konferenca je potekala 21. 9. 2020, v obliki hibridnega dogodka ob omejitvi 50 prisotnih. Število udeležencev: 29 prisotnih udeležencev in 5 predavateljev + udeleženci in predavatelji preko zooma (4 predavatelji iz tujine, število udeležencev preko zooma ni znano);
- Mednarodno okroglo mizo: *»Bivanje za osebe s težavami v duševnem zdravju in druge ranljive skupine v času COVID-19 – Priložnosti in izzivi«* v okviru projekta EZTS GO, ki je potekala 22. 9. 2020 v obliki hibridnega dogodka ob omejitvi 50 prisotnih. Število udeležencev: 18 prisotnih udeležencev in 5 predavateljev + udeleženci in predavatelji preko zooma (3 predavatelji iz tujine, število udeležencev preko zooma ni znano) ter
- spletni posvet: *»Komplementarnost služb zdravljenja in psihosocialne rehabilitacije na področju duševnega zdravja v Mestni občini Nova Gorica«* (24. 11. 2020, od 10:00 do 12:15 ure, preko aplikacije zoom), število udeležencev: skupaj 11 (7 predstavnikov služb, ki delujejo na območju MONG in 4 uporabniki storitev)

Na Društvu gluhih in naglušnih Severne primorske so bili v letu 2020 primorani uporabiti drugačen pristop za ozaveščanje članstva in javnosti. Zaradi omejitev so prešli na delo na dajavo. Uspeli so opolnomočiti uporabnike, da so bili na povezavi preko mobilnih aplikacij skype, ZOOM, MSN.

Severnoprimorsko društvo za cerebralno paralizo je v letu 2020 obveščalo člane o novostih glede odprav arhitektonskih ovir in strateškem načrtu.

2. Zdravstveno varstvo in rehabilitacijski programi, skrb za zdravje

Društva so svojim članom pomagala pri uveljavljanju pravice do sofinanciranja tehničnih pripomočkov in prilagoditev vozil v skladu z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov. Veliko pozornosti so društva namenila izvajanju programov ohranjanja zdravja in zdravega načina življenja v okviru rednega delovanja, kolikor so razmere to dopuščale. Rehabilitacija invalidov sestoji iz medicinske rehabilitacije, zdraviliškega zdravljenja, ambulate fizioterapije in predpisa

medicinsko tehničnih pripomočkov, v skladu s pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja. Ukrep vključevanja invalidov v obnovitveno rehabilitacijo se je izvajal tudi v letu 2020. Invalidske organizacije so se prijavile na javne razpise ZZZS in vključile invalide v programe obnovitvene rehabilitacije.

Zaposleni v Centru za krepitev zdravja Zdravstvenega doma Osnovno varstvo Nova Gorica so zaradi razglasitve epidemije opravili le 30 % zastavljenega programa, saj so bili zaposleni razporejeni na druga delovišča. Temu primeru je bilo tudi izvajanje prilagojenih programov krepitev zdravja za invalide.

MONG je v okviru sredstev javnega razpisa za sofinanciranje programov in projektov s področja socialnega varstva v letu 2020 sofinancirala tudi programe in projekte namenjene invalidom ter bolnikom:

- programi in projekti, ki ljudem z različnimi oblikami invalidnosti omogočajo, da se vključujejo v okolje, jim nudijo podporo pri povečanju neodvisnega življenja oziroma jim lajšajo življenje;
- programi in projekti svetovanja, pomoči in rehabilitacije, namenjeni različnim kroničnim bolnikom in uporabnikom posameznih zdravstvenih storitev ter
- programi in projekti namenjeni ozaveščanju o boleznih in preventivi.

Del sredstev javnega razpisa je v letu 2020 za te programe znašal 39.000 EUR.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica je skrbelo za zdravstveno varstvo slepih in slabovidnih s sodelovanjem z Zdravstvenimi domovi in Centri za krepitev zdravja na Severnem Primorskem. Za osebe z okvaro vida so izvedli program Rehabilitacija kasneje oslepelih in slabovidnih oseb na osebni ravni, ki zajema aktivnosti od pomoči osebam pri sprejemanju okvare vida, pomoči pri uveljavljanju pravic, usposabljanju za aktivno življenje ter vključevanje v različne socialne, športno rekreativne, kulturne aktivnosti ter ozaveščanje javnosti o njihovih posebnih potrebah. V letu 2020 je delo potekalo spremenjeno, soočeni so bili z ukrepi za preprečevanje širjenja virusa Covid-19, ki so v večji meri preprečevali druženje in stike. Veliko aktivnosti je bilo odpovedanih ali prestavljenih. Uporabnikom pa so bili ves čas na voljo preko telefona in elektronske pošte.

Društvo za pomoč osebam s posebnimi potrebami je kljub epidemiji, program zdravstvenega varstva, izvedel po ustaljenem redu. V letu 2020 je bilo manj rehabilitacijskih programov. Okuženost uporabnikov je bila majhna, precepljenost delovnih timov pa takojšnja.

ŠENT v sklopu zdravstvenega varstva, rehabilitacijskih programov in skrbi za zdravje izvajal številne projekte:

- »Nadgradnja mobilnih enot -Terensko delo z uporabniki prepovedanih drog«, ki ga financira Ministrstvo za zdravje (zaposlitev višje medicinske sestre, ki dela neposredno v programu in na terenu) je potekalo po planu. Projekt je v fazi epidemije in zaprtja večine služb, ki so namenjene ranljivim skupinam, vsekoli deloval in predstavljal nepogrešljiv del zdravstvenega in socialnega varstva ranljivih skupin. V času ukinitve javnega prevoza so v sodelovanju z Zdravstvenim domom Osnovno varstvo Nova Gorica omogočali dostop do substitucijske terapije osebam iz oddaljenih krajev.
- »Zeli za ljudi«, projekt se je izvajal v Goriški regiji. Vodilni partner projekta je Zavod GOST na planoti so.p, pridružena partnerja pa sta Šent in Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih. V sklopu projekta se pripravljajo programi, ki bodo prispevali k vključevanju ranljivih skupin ter k njihovi socialni in delovni aktivaciji. Programi so zasnovani na predelavi in uporabi zelišč. Projekt se sklada z usmeritvami Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013 – 2020 Zavod GOST na Planoti, ki je registriran tudi kot socialno podjetje in je del konzorcija, ki upravlja Zeliščni center Grgarske Ravne, razvija svoje proizvode in storitve iz zeliščarske dediščine, vezane na Banjško in Trnovsko planoto. S prenosom tradicionalnih in pridobljenih znanj ter uporabo teh znanj pri razvoju inovativnih in tržno zanimivih programov na ranljive skupine, se bo skupaj s partnerji prispevalo k *ohranjanju zeliščarske dediščine, narave, k socialni in delovni aktivaciji ranljivih skupin ter trajnostnemu razvoju zeliščnega*

centra. Eden od namenov projekta je tudi razvoj novih turističnih programov, ki bodo zanimivi tako za domače kot tudi tuje obiskovalce. Programi bodo zasnovani na trajnosten način z vključevanjem ranljivih skupin ter lokalne in zeliščarske dediščine, kar se sklada s Strategijo trajnostnega razvoja slovenskega turizma.

- »EDICITNET« je sicer projekt občine Šempeter-Vrtojba, ki kot partner sodeluje v mednarodnem projektu z akronimom EdiCitNet (Integrating Edible City Solutions for social resilient and sustainably productive cities), ki poteka v okviru evropskega programa Obzorje 2020 (Horizon 2020). ŠENT v projektu sodeluje z njihovimi uporabniki, med katerimi so tudi občani Mestne občine Nova Gorica. Gre za pet-letni projekt, ki obravnava pristope k uporabi mestnih zelenih površin za proizvodnjo hrane ter inovativne mestne rešitve (ECS), ki lokalnim skupnostim omogočajo premagovanje socialnih problemov. Rešitve predstavljajo pomemben korak k bolj trajnostnim, prijetnim in zdravim mestom.
- »EZTS (Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje)«, partnerji: Azienda per l'Assistenza Sanitaria n.2 »Bassa Friulana-Isontina« (Podjetje za zdravstveno oskrbo št.2 za Posočje), Splošna bolnišnica »Dr. Franca Derganca Nova Gorica, Zdravstveni dom Nova Gorica, Psihiatrična bolnišnica Idrija, ŠENT. Organizirane mreže storitev, ukrepov in priložnosti na čezmejnem območju (Slovenija-Italija), s posebnim poudarkom na skupnem vodenju projektov za posebljen pristop, v katerih bo(do) udeležen(i) Partner(ji) oblikovali nove priložnosti in oblike ukrepanja na čezmejnem območju na nekaterih področjih, ter zagotovili strokovno podporo za njihovo izkoriščanje. Načrtovani ukrepi in pobude predstavljajo poskus podpore inovativni metodologiji, ki jo uporabljala, mešana ekipa za duševno zdravje (SLO-ITA), in prispeva k zagonu in utrjevanju stabilnih priložnosti in aktivnosti na področju izobraževanja in zaposlovanja, stanovanjske in družabne narave, ki naj bi preprečevale pojavnost oblik socialne izključenosti ali ponovne institucionalizacije.

ŠENT je v sklopu projekta EZTS razvijal naslednje programe na področju Mestne občine Nova Gorica:

- program izobraževanje in delo: je namenjen ustvarjanju priložnosti za izobraževanje-poklicno usposabljanje s prisotnostjo podpornega osebja, na lokacijah, opredeljenih kot dejansko produktivna okolja, ki lahko sprejmejo veliko število oseb z različnimi duševnimi težavami, tudi z obsežnim (formalno urejenim) vključevanjem lokalnih javnih, zasebnih, profitnih in nepridobitnih subjektov. Omogočanje izobraževalnega in poklicnega usposabljanja tudi na čezmejnem ozemlju. 29. julija 2020 je Šent prevzel Zaposlitveni center Zavod Štefanov center Vogrsko.

- program družabnost: čezmejna povezava z razvojem in izkoriščanjem priložnosti za druženje ali organizacijo individualnih oziroma skupinskih, vsakodnevnih, tedenskih, mesečnih ali občasnih aktivnosti različnih vrst, ki lahko učinkovito spodbujajo druženje in vzpostavljajo prijateljske, družinske in socialne mreže in vezi s pomočjo kulturnih, izobraževalnih, družabnih aktivnosti v običajnem življenjskem okolju posameznikov. Program se bo izvajal do novembra 2021.

- program bivališče: v sklopu katerega je oktobra 2020 svoja vrata odprla stanovanjska skupina za mlade Nova Gorica, katere sedež je Gregorčičevi 25 v Novi Gorici in trenutno rešuje stanovanjsko problematiko petim mladim osebam.

V letu 2020 so se začeli projekti EZTS in B-WISE. Na mednarodni ravni je projektna pisarna ŠENT-a nadaljevala z delom na projektih Linking Partners in Zero-Coercion. Z delom so nadaljevali pri projektih SOPA, Ko-Prosto, Zeli za Ljudi, vpeljava socialnega dela na kmetijo. Zaključili pa so z delom na projektu INNO-WISEs.

Severnoprimorsko društvo za cerebralno paralizo je v letu 2020 organiziralo dve zdravstveno terapevtski koloniji za otroke in obnovitveno rehabilitacijo za 23 uporabnikov s pomočjo fizioterapevtov in spremljevalcev, kjer so bili vključeni v plavanje, jahanje, fizioterapijo in socialne veščine. Sredstva je prispeval ZZS, razliko je krilo društvo samo iz donacij in sredstev iz dohodnin. Kljub epidemiji so se trudili, da bi ostala preko celega leta tudi terapija na konjih, čeprav v veliko manjšem obsegu. Takoj po novem letu so organizirali nekajdnevno smučanje za mlajše uporabnike. Za vse aktivnosti je del sredstev prispeval FIHO, ostalo je krilo društvo.

3. Strokovno – podporne službe in pripomočki

Strokovno podporne službe morajo zagotavljati razvoj in razpoložljive strokovne storitve, ki invalidom povečajo možnost za neodvisnost v vsakdanjem življenju.

Strokovno podporne storitve in programi obsegajo socialnovarstvene storitve določene z Zakonom o socialnem varstvu, ki jih izvaja center za socialno delo (prva socialna pomoč, osebna pomoč, pomoč družini za dom, institucionalno varstvo, vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji). V okviru podpornih storitev za osebe z motnjami v duševnem razvoju imajo pomembno vlogo v lokalnem okolju Varstveno delovni center Nova Gorica, Osnovna šola Kozara in nevladne organizacije.

MONG je tudi v letu 2020 zagotovila sredstva za izvajanje socialno varstvene storitve pomoč družini na domu. Kljub epidemiji je potekalo izvajanje storitve skoraj nemoteno. Iz sredstev proračuna smo za boljše izvajanje storitve zagotovili sredstva za nakup dveh avtomobilov, ki so bili izvajalci dani s pogodbo v upravljanje. Za starejše od 65 let s stalnim bivališčem v Mestni občini Nova Gorica je MONG septembra zagotovila sredstva za izvajanje brezplačnih prevozov. Izvajalec le-teh je Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, kar je dokaz aktivnega vključevanja invalidov v družbo in izboljšanje kvalitete življenja ranljivih skupin v lokalni skupnosti.

V Varstveno delovnem centru Nova Gorica so v letu 2020 zaključili prvo leto projekta »Če zmoraš ti, zmora tudi jaz«. Stroške projekta povrne Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in delno proračun RS. V projekt spadajo aktivnosti z živalmi na kmetiji v Goriških Brdih ter aktivnosti s konji na Banjšicah, sodelujejo uporabniki tako s poškodbo glave kot osebe z motnjo v duševnem razvoju. S projektom bodo nadaljevali še dve leti in pol oz. prilagojeno glede na ukrepe proti širjenju korona virusa.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica je v letu 2020 sodelovalo s podjetjem Diopta d.o.o. iz Ljubljane, ZDSSS in drugimi, ki osebam z okvaro vida ponujajo specializirane medicinsko tehnične pripomočke. Izvajali so predstavitve in usposabljanja za uporabo teh pripomočkov.

Od leta 2014 deluje konzorcij nevladnih organizacij in javnih institucij s področja sociale in zdravstva, ki združuje te organizacije (javne in nevladne). Nastala je torej mreža organizacij, ki skupaj rešuje največje stiske ranljivih ciljnih skupin. Tu je ključnega pomena Skupna informacijska pisarna za področje sociale in zdravstva (SIP), ki identificira potrebo uporabnika, naveže stik z institucijo, ki je pristojna za reševanje in usmeri uporabnika ter ga najavi pri odgovornih operativnih pristojnih institucij. Navsezadnje se je iz konzorcija izoblikovalo Društvo PO-MOČ, ki vodi SIP in skrbi za redno informiranje vseh konzorcijskih partnerjev ter sodeluje pri skupnih ali posameznih promocijskih in drugih akcijah namenjenih ozaveščanju strokovne in laične javnosti. V letu 2020 je Društvo PO-MOČ pri reševanju stisk uporabnikov najaktivneje sodelovalo s/z Goriško območno Karitas, Ustanovo Fundacija BiT Planota, Centrom za socialno delo Severna Primorska, Društvom diabetikov Nova Gorica, Društvom GO – Spominčica, Društvom ko-RAK.si, Humanitarnim društvom KID, Medobčinskim društvom prijateljev mladine za Goriško, MONG, Ozaro in Šentom. S konzorcijskimi partnerji je bila pomoč nudena 43 uporabnikom. Društvo PO-MOČ je svoje prostore 16x brezplačno odstopilo v uporabo konzorcijskim partnerjem in sorodnim organizacijam.

Invalidske organizacije so tudi v letu 2020 nadaljevale s povezovanjem in sodelovanjem z drugimi organizacijami in inštitucijami na različnih področjih (izvedba delavnic, usposabljanj in izobraževanj, srečanj na področju kulture in športa). Invalidske organizacije so v lokalnem okolju zelo aktivne in veliko doprinesejo k boljšemu življenju članov in drugih ranljivih skupin.

4. Vzgoja in izobraževanje

Otroci, učenci, dijaki in študenti s posebnimi potrebami imajo pravico do vzgoje in izobraževanja čim bližje domu. Za njihovo vključevanje v programe vrtcev in šol so predpisani posebni načini in oblike izvajanja vzgoje in izobraževanja, pri čemer so potrebne posebne prilagoditve prostorov, uporaba specifičnih pripomočkov, dodatna stroškovna pomoč, stalni ali občasni spremljevalci ipd. Način izobraževanja in obseg pomoči je odvisen od vrste in stopnje primanjkljaja oz. motnje posameznika.

Izpopolnjevanje invalidov poteka tudi preko Zavoda RS za zaposlovanje Nova Gorica, invalidskih društev in NIJZ OE Nova Gorica.

V decembru 2020 je Mestna občina Nova Gorica na pobudo staršev otrok s posebnimi potrebami, ki imajo bivališče v Mestni občini Nova Gorica, pripravila in izvedla evidenčno naročilo dnevnega prevoza otrok s posebnimi potrebami s spremljevalcem, ki so z odločbo usmerjeni v Osnovno šolo Danila Lokarja Ajdovščina in CIRIUS Vipava za obdobje od 05.01.2021 do 24.06.2021. Pri samem evidenčnem naročilu je MONG glede na epidemiološko sliko ter glede na pogoje, ki jih predpiše Vlada RS in NIJZ za preprečevanje širjenja virusa COVID-19 pridobila izvajalca prevoza. Izbrani izvajalec opravlja prevoze otrok s posebnimi potrebami, ki veljajo za eno bolj ranljivih skupin prebivalstva, z 8 sedežnim kombijem oz. 16 sedežnim minibusom ter s tem v največji meri prispeva k preprečevanju širjenja okužbe s COVID-19 z možnostjo zagotavljanja predpisane razdalje.

Ljudska univerza Nova Gorica je izvedla številne aktivnosti za:

- Invalide (Pogovorna skupina Sončnica – bolniki z osteoporozo, pogovorna skupina »oko« - družine otrok z avtizmom, skupine za samopomoč GO – Spominčica, Dobro sem, Zvoki gline, Osnovni tečaj italijanščine, Terapevtske likovne delavnice – pomoč z umetnostjo, S plesom v nov dan, tečaj kaligrafije),
- otroke in mlade s posebnimi potrebami (Rišem čustva, Povej, kako si?, Ustvarjanje – Magično morsko dno, Plesna igralnica, Ogled otroške predstave na prostem, gibalne delavnice) ter
- starejše in socialno ogrožene (Spoznavanje užitnih divjih rastlin, Pridelava lastnih semen, Uporaba zelišč in samooskrba v gospodinjstvu, Potopisno predavanje – Šrilanka, Gambija, Maldivi, Meditacija – različne tehnike, Kleknanje, Umovadba, Hospickafe – pogovor o smrti in izgubah, EFT tapkanje, Tečaj uporabe pametnih telefonov, Tečaj nemščine, Kako se podpreti s konopljinimi kanabiodi, Kako postati in ostati zdrav, Jutranja telovadba, Razgibajmo se!, Tai chi, Risanje in barvanje mandal, Pletenje in kvačkanje, Prepevanje, Igranje harmonike).

V Varstveno delovnem centru Nova Gorica so v letu 2020 nudili učno pomoč gibalno oviranem dijaku 4. letnika Srednje ekonomske in trgovske šole Nova Gorica.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica je izvajalo računalniško opismenjevanje, izobraževanje za uporabo pametnih telefonov in opismenjevanje v brajici. Te aktivnosti so izvajali tako za člane kot tudi za zunanje uporabnike, ki sodijo v ranljivo skupino uporabnikov. Izobraževanja so izvedli na Ljudski univerzi Nova Gorica, Zavodu RS za zaposlovanje in Posoškem razvojnem centru Tolmin. Te aktivnosti so v večji meri potekale na daljavo, preko videokonferenčnega sistema zoom. V letu 2020 so zaradi preprečevanja širjenja koronavirusa odpadla izobraževanja o slepoti in slabovidnosti, njihovih posebnih potrebah ter tehniki spremljanja.

5. Delo, zaposlitev, materialna in socialna varnost

Zavod Republike Slovenije Območna enota Nova Gorica je v letu 2020 skrbel za:

- Informiranje strank: o prijavi, pravicah iz naslova brezposelnosti, ukrepih Aktivne politke zaposlovanja (APZ) (telefonsko, osebno, elektronsko, spletna stran Zavoda RS za zaposlovanje, brezplačna telefonska številka Kontaktnega centra), vsi obrazci dostopni na

spletni strani, pred vhom, omogočene elektronske storitve (drugačni kanali poslovanja zaradi epidemije Covid 19)

- Storitve za brezposelne: Osnovno karierno svetovanje in napotovanje na prosta delovna mesta, poglobljeno karierno svetovanje, rehabilitacijsko svetovanje, zdravstveno zaposlitveno svetovanje, vključevanje v postopke zaposlitvene rehabilitacije, sodelovanje z izvajalci zaposlitvene rehabilitacije, invalidskimi podjetji in invalidskimi organizacijami, priprava ocen zaposlitvenih možnosti za brezposelne in zaposlene invalide, vključevanje v programe javnih del, namenjenih izključno invalidnim osebam, izvedba tečaja »Računalniško opismenjevanje oseb s posebnimi potrebami« v sodelovanju z Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih
- Storitve za delodajalce: napotovanje brezposelnih na prosta delovna mesta, informiranje delodajalcev glede kvotnega sistema zaposlovanja invalidov, ukrepov APZ.

V okviru APZ je MONG kot naročnik v programih javnih del potrdila 4 programe »javnih del«, ki so bili prilagojeni za vključitev brezposelnih invalidov.

V občinski upravi so trenutno zaposleni štirje delavci s statusom invalida, kar predstavlja 4,2 % vseh zaposlenih.

Na podlagi Zakona o socialnem varstvu se iz proračuna RS zagotavljajo sredstva za denarne socialne pomoči tistim posameznikom, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti sami zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati. V MONG si konstantno prizadevamo za vzpostavitev socialnih programov, s katerimi bi našim občankam in občanom pomagali v stiski. Posameznikom, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti sami, je v skladu z Odlokom o občinskih denarnih socialnih in drugih pomočeh v MONG na voljo več oblik pomoči za premostitev trenutne materialne ogroženosti. Pomoč lahko dobijo tudi pri drugih humanitarnih organizacijah (RKS Območno združenje Nova Gorica, Goriška območna Karitas, Humanitarno društvo KID otrok otroku, Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško itd.). V okviru rednega delovanja so tudi invalidska društva poskrbela za nudenje materialne in finančne pomoči socialno ogroženih članov. V letu 2020 je MONG RKS Območnemu združenju Nova Gorica zagotovila sredstva za izvajanje projekta Donirana hrana, čigar cilj je nameniti užitno hrano pred iztekom roka tistim ljudem, ki si je drugače ne morejo privoščiti. Gre za kvalitetno hrano, in sicer gotove izdelke, pakirane suhomesne izdelke, mlečne izdelke in pekovsko pecivo, sadje ter zelenjavo. Program je potekal skoraj vse leto, razen v mesecu marcu, zaradi vladnih ukrepov in prepovedi obratovanja trgovskih centrov vezanih na razglasitev epidemije covid-19.

Invalidskim organizacijam je nudena materialna, finančna podpora v okviru sredstev javnih razpisov MONG. MONG podpira programe, ki jih invalidske organizacije in društva prijavljajo ter izvajajo v okviru različnih nacionalnih ter mednarodnih razpisov. V ta nam jih podpiramo s pismi podpore ali aktivnim partnerskim sodelovanjem.

Na področju socialnega varstva je Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih pomagalo osebma z okvaro vida pri uveljavljanju socialnih, zdravstvenih in pokojninskih pravic. V ta namen so sodelovali s CSD Severne Primorske, ZPIZ in okulističnimi ambulantami. S Primorskim tehnološkim parkom so za slepe in slabovidne izvedli projekt Ustvari svojo prihodnost (Las v objemu sonca) v okviru katerega so izvedli delavnice o možnosti razvoja podjetniških veščin za razvoj podjetniških idej slepih in slabovidnih. Ta projekt so nadgradili s projektom Slepota ni ovira za podjetništvo, za slepe in slabovidne so organizirali izobraževanje o postitvi spletne trgovine. Na področju zaposlovanja slepih in slabovidnih so sodelovali z Zavodom RS za zaposlovanje, območno enoto Nova Gorica in Invalidskim podjetjem Posočje. Občasno pa so svetovali tudi podjetjem na našem območju, ki imajo zaposleno slepo in slabovidno osebo.

Varstveno delovni center Nova Gorica že vrsto let nudi podporo integrirano zaposlenim uporabnikom. Na podlagi tripartitne pogodbe opravljata delo uporabnici v Domu upokojencev

Gradišče ter v Splošni bolnišnici Franca Derganca, trije uporabniki pa v trgovini OBI Nova Gorica. Zaradi epidemioloških razmer je bilo delo v trgovini v letu 2020 nekoliko omejeno.

Društvo PO-MOČ je v letu 2020 presegalo kvoto zaposlovanja invalidov in imelo dva invalida zaposlena za nedoločen čas, enega pa preko javnih del.

Društvo za pomoč osebam s posebnimi potrebami Stara Gora je zaradi neizvajanja določenih dejavnosti poskrbelo, da so varovanci pridobili določena osnovna sredstva, ki so bila nujno potrebna zaradi doslednega izvajanja ukrepov COVID-19.

Vsi programi ŠENT-a na območju MONG so delovali v smeri preprečevanja stigmatizacije in socialne izključenosti invalidov, aktivnemu spodbujanju prostovoljstva in aktivnemu vključevanju v družbo. ŠENT ima v Novi Gorici v programu javnih del vključeni dve osebi s statusom invalida.

6. Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete

Invalidom je potrebno zagotoviti naravno in kvalitetno življenje. Potrebno jih je vzpodbujati k družinskemu življenju in podpirati njihovo pravico do osebne integritete.

MONG na tem področju ne deluje neposredno, vendar podpira invalidska in ostala društva, ki invalidom nudijo ustrezno podporo.

Društva v okviru osebne asistencije in drugih socialnih programov nudijo svojim članom različne storitve, namenjene opravljanju temeljnih dnevnih opravil, podpornih dnevnih opravil, spremstvu pri prostočasnih in drugih dejavnostih za socialno vključevanje ter pomoč pri komunikaciji. Naloge osebnih asistentov so predvsem v pomoči pri jemanju zdravil, pomoči pri gibanju in orientaciji, pomoči pri komunikaciji in pridobivanju informacij, vzdrževanju osebne in higijene v bivanjskem prostoru, higieni oblačil, pomoči pri pripravi hrane, pomoči pri vključevanju v okolje, prevoz in spremljanje. Drugi socialni programi omogočajo različne oblike druženja invalidov in njihovih svojcev (izleti, srečanja, delavnice itd.) ter preprečujejo socialno izključenost. Prav ti programi so bili v lanskem letu zaradi epidemije okrnjeni.

Društvo PO-MOČ z izvajanjem osebne asistencije in vodenjem Skupne informacijske pisarne za področje sociale in zdravstva prispeva k opolnomočenju uporabnikov iz ranljivih ciljnih skupin in s tem preprečuje socialno izključenost invalidov. Tako Društvo kot tudi konzorcijski partnerji so v letu 2020 ob izvajanju rednih programov in sploh ob razvoju in pospeševanju prostovoljstva skozi novi program – Skupna prostovoljska mreža, spoštovali osebno integriteto uporabnikov iz ranljivih ciljnih skupin.

7. Kultura, šport rekreacija, regligija

Goriška knjižnica Franceta Bevka redno dopolnjuje knjižnično zbirko z nakupom gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami (zvočne knjige, knjige s povečanim tiskom, v brajici in za dislektike). Gradivo tudi primerno označimo. V zadnjem času so prejeli tudi nekaj darov: Iz Knjižnice slepih in slabovidnih Minke Skaberne so v dar prejeli 23 različnih naslovov zvočnih knjig (po dva izvoda, skupno 46 zvočnih knjig). Pridružile so se manjši zbirki zvočnih knjig, ki jo že imajo v knjižnici. Društvo Demetra iz Vidma je knjižnici in šolam v Nadiških dolinah v okviru projekta Nessuno escluso – Nihče ni izvzet, ki ga podpira dežela Furlanija-Juljska krajina, podarilo 36 knjig brez besedila t.i. tihe knjige.

Slabovidnim uporabnikom je v knjižnici kot pripomoček za lažje branje na voljo povečevalo – optični čitalec ClearNote+. Uporabnikom z manjšimi okvarami vida (slabovidnim) ponujajo posebej označeno leposlovje. Priporočajo jim tudi uporabo spletne knjižnice Biblos, ki ob uporabi bralnikov omogoča prilagoditev velikosti pisave in osvetlitve. Biblos ponuja izposajo in prodajo e-knjig. Zbirka se nenehno dopolnjuje. E-knjige so razvrščene v več kategorij, omogočeno je tudi

iskanje s pomočjo iskalnika. Biblos je povezan tudi s katalogom COBISS+, kar pomeni, da se pri iskanju po COBISS-u izpiše (če obstaja) tudi elektronska verzija knjige in trenutna dostopnost.

Na portalu Audibook si lahko člani Goriške knjižnice brezplačno izposojajo zvočne e-knjige v slovenskem jeziku. Trenutno je na voljo več kot 200 različnih naslovov - strokovne, leposlovne, otroške in mladinske knjige; med njimi je tudi več naslovov domačega branja. Ponujeni so naslovi slovenskih in tujih avtorjev. Zvočne e-knjige, ki jih ponuja Goriška knjižnica, so vidne tudi v Katalogu Cobiss+, izposoja poteka preko mobilne aplikacije.

Invalidi oz. uporabniki s posebnimi potrebami so ob predložitvi ustreznega dokazila oproščeni plačila članarine. Isto velja tudi za varstveno delovne centre in njihove varovance. Knjižnico redno obiskujejo predvsem varovanci VDC Nova Gorica, kjer jim pomagajo in svetujejo pri izbiri primernih knjig in drugega gradiva.

Bibliobus redno obiskuje VDC Solkan in VDC Nova Gorica, domova starejših občanov na Gradišču in v Mirnu ter terapevtsko skupino »Skupnost Srečanja« (komuna).

Vsako leto v okviru projekta Rastem s knjigo knjižnico obiščejo sedmošolci OŠ PP Kozara. Z učenci nižjih razredov OŠ PP Kozara sodelujejo skozi vse leto: obisk in ogled knjižnice, prirejen ogled Bevkove sobe. Mesečno tudi obiščejo Pravljično sobo, kjer jim preberejo tematsko pravljico. V pravljici sobi vsako leto poteka tudi slavnostna podelitev priznanj za učence, ki so prebrali knjige v okviru projekta Bralna značka. Redno sodelujejo tudi pri projektu Bralnice pod slamnikom.

Ranljivim skupinam omogočajo tudi storitev Knjiga na dom, ki je namenjena vsem, ki bi radi brali, a ne morejo oziroma s težavo obiščejo knjižnico zaradi invalidnosti, težje bolezni ali starosti. Izvajajo jo na območju Nove Gorice in okolice (v občinah Nova Gorica, Brda, Kanal, Miren-Kostanjevica, Šempeter-Vrtojba, Renče-Vogrsko) in je brezplačna. Namenjena je članom knjižnice, članstvo pa se lahko uredi tudi ob prvem obisku knjižničarja.

Stavba Goriške knjižnice v Novi Gorici je dostopna gibalno oviranim, saj jim omogoča dostop do stavbe s prilagojenim pločnikom, gibanje znotraj stavbe pa jim je omogočeno z dvigalom.

Krajevne knjižnice, ki so v MONG, pa žal ne omogočajo dostopa za gibalno ovirane, saj so vse v nadstropjih in brez dvigal. Tudi vstop v bibliobus je gibalno oviranim onemogočen, saj je dvigalo že dalj časa v okvari, stroški za popravilo pa so zelo visoki.

V letu 2020 so članom knjižnice, ki zaradi zdravstvenih in drugih težav niso mogli priti v knjižnico, naročene knjige peljali na dom (storitev »Knjiga na dom«). Priporočali so uporabo Biblosa, ki omogoča lažje branje slabovidnim. V letu 2020 so pridobili tudi Audibook, ki omogoča izposajo zvočnih knjig v slovenskem jeziku na daljavo preko mobilne aplikacije. Uporabnike so spodbujali k uporabi e-virov, ki jih ponuja knjižnica in so dostopne na računalnikih v njihovih knjižnicah ali pa od doma (dostop na daljavo). Z uporabo elektronskih podatkovnih zbirk lahko hitro dostopajo do zelenih informacij in jih na enostaven način tudi uporabijo (<https://gkfb.si/e-viri/knjiznica-ponuja>). Posebej so spodbujali uporabo in raziskovanje e-virov, ki jih soustvarja knjižnica: Album Slovenije - osebni spomini 20. stoletja, Obrazi slovenskih pokrajin, Dobreknjige.si – slovenske splošne knjižnice priporočamo, Europeana 1914–1918, Kamra, dLib, Virtualna knjižnica Slovenije (Cobiss+) (<https://gkfb.si/e-viri/knjiznica-soustvarja>). Nekateri e-viri vabijo k sodelovanju uporabnikov s prispevanjem spominov, fotografij, zgodb, znanja ...

V programe JSKD Nova Gorica se preko društev ali kot posamezniki vključujejo številne ranljive skupine. Programska mreža JSKD je široko dostopna in odprta, programi JSKD omogočajo osebno rast, izobraževanje ter medgeneracijsko in kulturno povezovanje različnih skupinam. Največji vrednosti ljubiteljske kulture sta socialna vključenost posameznikov in skupin (t. i. socialna omreženost) in povezovanje skupnosti.

Sofinanciranje programov športa se v Mestni občini Nova Gorica izvaja preko javnega razpisa za šport. Nekaj invalidskih društev je tudi v letu 2020 prejelo sredstva iz razpisa.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica je za osebe z okvaro vida organiziralo in omogočalo ogled različnih kulturnih prireditev na Severnem Primorskem. V letu 2020 je bila večina prireditev odpovedanih. Uspelo pa jim je organizirati dvodnevno likovno delavnico v Trenti. Nastale izdelke so razstavili v prostorih informacijsko izobraževalnega središča Triglavskega

narodnega parka Dom Tranta. Na poročju športa in rekreacije so osebam z okvaro vida organizirali rekreacijo in trening v vrtnem kegljanju, steznem kegljanju, pikadu in pohodništvo. Dva člana sta bila tudi člana reprezentance v steznem kegljanju. V letu 2020 je bila večina tekmovalj odpovedanih med drugim tudi Evropsko prvenstvo v steznem kegljanju. Podpirajo tudi srečanja vernih oseb z okvaro vida. V letu 2020 je bilo izvedeno samo eno srečanje.

V letu 2020 je Varstveno delovni center Nova Gorica sodeloval kot partner v projektu LAS V objemu sonca – Projekt DediCenter Rihemberk. V program so vključili osebe z motnjo v duševnem razvoju, pripravili so zgodovinski dogodek za prikaz na gradu in sodelovali pri so organizaciji zaključne prireditve in promociji dogodka.

Uporabniki VDC Nova Gorica so v letu 2020 na pobudo Košarkarskega kluba Nova Gorica pričeli trenirati košarko na skupnih treningih, a se je sodelovanje zaradi razglasitve epidemije prekinilo.

UNITRI vsako leto pripravi Program izobraževanja in program dejavnosti, ki je dostopen članom in širši javnosti. Ciljna skupina so predvsem ranljive skupine (starejši, brezposelne osebe, invalidi) z namenom socialnega vključevanja in aktivnega življenja. Pomemben delež dejavnosti UNITRI temelji na prostovoljstvu. V preteklosti je bil del prostovoljstva povezan s sodelovanjem s CSD. Zaradi znanih epidemioloških razmer je bilo slednje v lanskem letu okrnjeno.

V Društvu za pomoč osebam s posebnimi potrebami Stara Gora je bila zaradi epidemije rekreacija varovancev deloma okrnjena, vendar se je dnevno izvajala s strani strokovnjakov. Odpadle pa so kulturne in športne dejavnosti.

ZAKLJUČEK

Poročilo o izvajanju aktivnosti iz SND vključili tiske aktivnosti, ki so bile izvedene v letu 2020 in niso zajete v Akcijskem načrtu izvajanja SND 2021-2024. Ob tem je potrebno poudariti, da je izvedbo marsikatere aktivnosti krojila razglasitev epidemije. Kljub vsemu lahko zaključimo, da je bilo na področju izenačevanja možnosti invalidov in njihovega aktivnega vključevanja v družbo veliko narejenega. Skupaj z invalidskimi društvi in organizacijami (vladnimi ter nevladnimi) stremimo k povezovanju in medsebojnemu sodelovanju. Razumevanje njihovih specifičnih potreb je ključnega pomena pri hitri in učinkoviti odpravi ovir v lokalnem okolju, bodisi tistih vezanih na fizično dostopnost ali dostopnost do informacij ter storitev. V občinski upravi je vse bolj prisotno zavedanje o pomembnosti vključevanja omenjenih skupin pri načrtovanju projektov in investicij, kar potrjuje tudi izvedba nekaterih nalog in aktivnosti iz SND.

Gradivo pripravili:

Tamara Simčič (Oddelek za družbene dejavnosti Mestne občine Nova Gorica) in Vanda Mezgec (Služba za okolje in prostor) v sodelovanju z oddelki občinske uprave, javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je MONG, nekaterimi invalidskimi organizacijami, ter drugimi vladnimi in nevladnimi organizacijami.